تێگەیشتن لە تکا کردن

[كردي – کوردی – kurdish]

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

وەرگێڕانی: شاخوان جواد أحمد

پێداچونەوەی: پشتیوان سابیر عەزیز

2013 - 1434

IslamHouse.com

مفهوم الشفاعة

« باللغة الكردية »

سعيد بن علي بن وهف القحطاني

ترجمة: شاخوان جواد أحمد

مراجعة: بشتيوان صابر عزيز

2013 - 1434

IslamHouse.com

تێگەیشتن لە تکا کردن

یەکەم: تێگەیشتن لە ووشەی (الشّفاعة) لە زمانەوانیدا: يُقال شفع الشيء: ضمَّ مثله إليه، فجعل الوتر شفعًا القاموس المحيط، باب العين، فصل الشين ص٩٤٧، والنهاية في غريب الحديث، ٤٨٥/٢، والمعجم الوسيط ٤٨٧/١.. ئەوتریێت شفع الشيء : واتا : هاوشێوەی دایە پاڵی و لە تاکێتیەوە کردی بە جوت .

وە(الشّفاعة) لە زاراوەی شەرعدا: واتا: ئەوەیە کەسێك بکرێتە ناوەندو تکاکار بە ئومێدی سود پێ گەیاندن و لابردنی ناخۆشی و نارەحەتی و زیان (شرح لمعة الأعتقاد للشيخ محمد صالح العثيمين ، ص ٨٠) .

لە دانایی و لێزانی بانگەواز کردنی ئەو کەسانەی کە دڵی خۆیان پەیوەست کردووە بە غەیری خوای پەروەردگارەوە و داوای شەفاعەتیان لێ ئەکەن ئەوەیە بۆیان ڕوون بکرێتەوە کە شەفاعەت کردن تەنها موڵکی خوای تاکو تەنهایە: ﴿ قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ ﴾ [الزمر: ٤٤] واتا: ئەی پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) بڵێ شەفاعەت هەمووی هی خوای پەروەردگارە، موڵك وسامانی ئاسمانەکان و زەوی هی خۆیەتی، پاشان لە قیامەتدا گەڕانەوەتان بۆ لای

خوای پەروەردگارە و لێپرسینەوەتان لە گەڵدا دەکات لەسەر کردەوەکانتان .

دووەم: وەڵامی ئەو کەسانەی کە دڵی خۆیان پەیوەست کردووە بە غەیری خوای پەروەردگارەوە و داوای شەفاعەتیان لێ ئەکەن بە چەند وتەیەکی لێزانانە ئەدرێتەوە :

١. دروست کراو (المخلوق) وەکو خوای پەروەردگار نییە، هەرکەسێك بڵێت: پێغەمبەران و(علیهم الصلاة والسلام) پیاو چاکان و فریشتەکان لای خوای پەروەردگار ڕێزو پلەو پایەی بەرزیان هەیە شەفاعەتمان بۆ دەکەن لای خوای گەورە هەر وەك چۆن کەسێك بیەوێت بچێتە لای سەرۆك و دەسەڵاتداران دەبێت لە ڕێگەی ناوداران وجێگرەکان و وەزیرەکانەوە بێت و ئەوان بکەنە ناوەند تا کارەکانیان بۆ جێ بەجێ بکرێت؟ ئێمەش داوا لە پیاوچاکان و خاوەن ڕێزو پلەو پایە بەرزەکان ئەکەین تا تکامان بۆ بکەن لای خوای پەروەردگار، بەڕاستی ئەم ووتەیە بەتاڵ ترین و پوچەڵا ترین ووتەیە، لە بەر ئەوەی خوای گەورەو خاوەن دەسەڵات و گەورەی هەموو پاشاکانی لێك چواندووە بە دەسەڵاتدارەکان کە پێویستیان بە دەم سپی و جێگرو وەزیر دەبێت بۆ تەواو کردنی موڵك و بەڕێوەبرنی کارەکانیان و جێ بە جێ کردنی هێزو دەسەڵاتیان چونکە بە بێ ئەوان کارەکانیان ناڕوات . بۆیە ناوەند و واستە لە نێوان سەرۆك ودەسەڵاتدار و خەڵکیدا لەیەکێك لەم سێ ڕووەوەیە:

یەکەم: یان ئەوەتا ئەو ناوەند و واستانەیان بۆ ئەوەیە تا حاڵی ئەو کەسانەیان پێ ڕابگەیەنن کە نایانناسن .

دووەم: یان ئەوەتا ئەو سەرۆك وپاشا و دەسەڵاتدارانە بێ هێزو بێ دەسەڵاتن لە بەڕێوە بردنی ژێر دەستەکانیاندا بۆیە لەبەر بێ هێزی و بێ دەسەڵاتییان ئەبێ هەر یارمەتیدەرو جێگریان هەبێت .

سێ یەم: یان ئەوەتا ئەو سەرۆك وپاشا و دەسەڵاتدارانە نایانەوێت یارمەتی ژێر دەستەکانیان بدەن وچاکەیان لە گەڵدا بکەن، بەڵام کاتێك تکاکارێك قسەیان لە گەڵدا بکات و ئامۆژگاریان بکات تا یارمەتی ژێر دەستەکانیان بدەن، ئەوانیش دڵیان نەرم ببێت و هەستیان بجوڵێت و پێویستیەکانیان بۆ جێ بە جێ بکات . خوای پەروەردگار وە کو هیچ یەکێك لەبەندە بێ هێزەکانی نییە، گەورەو بەرزو بڵندە هیچی لێ شاراوە نییە، بێ پێویستە لە هەموو دروست کراوەکانی ، زیاتر بە سۆزو بەبەزەییە لە دایکێك بەرامبەر بە منداڵی خۆی ، وەڕوون و ئاشکرایە کە تکاکاران لای سەرۆك وپاشا و دەسەڵاتدارانی دونیا جاری واهەیە خۆیان وەکوسەرۆك وپاشا و دەسەڵاتداران موڵك و دەسەڵاتی سەربەخۆیان هەیە، وە جاری وا هەیە شەریکن لە گەڵیاندا، وە جاری وا هەیە تکاکاران یارمەتیدەرو جێگریانن، بۆیە کاتێك سەرۆك وپاشا و

دەسەڵاتداران تکای تکاکاران قەبوڵ ئەکەن لەبەر یەکێك لەم سێ هۆکارەیە:

١ جاری وا هەیە پێویستیان بەو ناوەندو تکاکارانە ئەبێت .

٢- وە جاری واهەیە لە ترساندا تکای تکاکاران قەبوڵ دەکەن .

٣- وە جاری وا هەیە لە بەر پاداشتی چاکەیانە .

بۆیە تکای تکاکاران هەندێکیان لە لای هەندێکیان لەم جۆرانەیە ، هیچ کەس تکای کەس وەرناگرێت و قەبوڵی ناکات یان ئومێدێکی پێیەتی یان لە ترساندایە (ئەمە لە نێوان بەندەکاندایە)، بەڵام خوای پەروەردگار نەئومێدی بە هیچ کەسێکە و نەلە هیچ کەسێکیش ئەترسێ و نە پێویستی بە هیچ کەسێکیشە(فتاوى ابن تيمية ١/١٢٦-١٢٩)، بۆیە خوای پەروەردگار هەموو جۆرە دڵ پەیوەست بوونێکی بە غەیری خۆی بنبڕکردووە و ناشیاوی و نادروستێتی ڕوون کردۆتەوە، هەروەك فەرمویەتی: ﴿ قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شِرْكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَهِيرٍ وَلَا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذِنَ لَهُ حَتَّى إِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴾ [سبأ: ٢٢-٢٣] واتا: ئەی پێغەمبەر (صلى الله عليه وسلم) بە هاوەڵ بڕیاردەران بڵێ: بپاڕێنەوە و هاوار

بکەن بۆ ئەو پەرستراوانەی کە جگە لە خوای پەروەردگار ئومێدتان پێیانە کە سودو قازانجتان پێ بگەیەنن و زیانتان لێ دوور بخەنەوە، ئاگاداربن ئەو پەرستراوانە (جگە لە خوای پەروەردگار) بە ئەندازەی دەنکە گەردیلەك موڵك و دەسەڵاتی سەربەخۆیان نییە نەلە ئاسمانەکان و نەلە زەویدا، وەنەبە شەریکایەتیش موڵك و دەسەڵاتیان هەیە لە ئاسمانەکان و زەویدا، وە خوای پەروەردگار ئەو پەرستراوانەی نەکردۆتە یارمەتیدەری خۆی تا یارمەتی بدەن و کارەکانی بۆ بەڕێوەبەرن، وە تکاکردن و شەفاعەت کردنی هیچ کەسێك سودی نییە لای خوای پەروەردگار مەگەر خوای پەروەردگار خۆی ڕێگە بە کەسانێك بدات تا شەفاعەت بکەن، ﴿حَتَّىٰ إِذَا فُزِّعَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقَّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ ﴾ بۆ ڕوون بونەوەی تەفسیری ئەم ئایەتە بڕوانە (تفسیر القرآن العظیم، للإمام ابن کثیر"رحمه الله تعالی "٧٠٧/٣، یان هەر تەفسیرێکی تر). ئەم ئایەتە پیرۆزە هەموو ئەو دەرگایانەی بەسەر ڕووی هاوەڵ بڕیاردەراندا داخستووە کە لێیەوە توشی هاوەڵ بڕیاردان بوونە بۆ خوای پەروەردگار بە جوانترین داخستن و ڕێگری لێ کردن ، کەسێك کاتێك دڵی پەیوەست دەکات بە پەرستراوێکەوە و ئومێدی سودو قازانجی پێی هەبێت: ئەبێت ئەو پەرستراوە خاوەنی هەموو هۆکارێکی سود گەیاندن بێت بەو کەسەی کە دەیپەرستێت، یان ئەبێت

شەریکی خاوەن موڵکەکان بێت ، یان ئەبێت پشت و وەزیرو یارمەتیدەری ئەو پەرستراوە بێت، یان ئەبێت خاوەنی پلەو پایەو ڕێز بێت تا تکا بکات لای (خوای پەروەردگار)، وە ئەگەر ئەم چوار کارە لە هیچ ڕویەکەوە نەبوون (لەو پەرستراوانەدا) ئەوکاتە هۆکاری شیرك بڕیاردان نامێنێت و بن بڕ ئەبێت:(التفسیر القیم، لابن القیم ص٤٠٨).